

Introduksjon

Kunnskapen om lovbrøyttere med Autismespekterdiagnoser (ASD) er usikker både i Norge og internasjonalt. Selv om denne gruppen lovbrøyttere ofte får stor medieomtale, vet vi ikke om de begår kriminelle handlinger oftere eller mer sjelden enn andre. Det er også grunnlag for å frykte at deres vansker ikke blir adekvat identifisert eller håndtert i rettsvesenet.

Studien representerer et samarbeid mellom Nasjonal kompetanseenhet for autisme, Oslo Universitetssykehus og Kompetansesenteret for sikkerhets-, fengsels- og rettspsykiatri, avd. Brøset, St. Olavs hospital.

Mål med studien

Målet med denne studien var å beskrive gruppen og deres lovbrudd, samt hvilke vurderinger som er gitt av de rettspsykiatriske sakkyndige.

Metode

En registerstudie av samtlige rettspsykiatriske erklæringer hvor det er satt eller bekreftet en diagnose innen ASD (n=48), fra 2000-2010.

Foreløpige resultater:

Demografiske variabler:

Kjønn	Alder ved tidspunkt for erklæring	Alder for diagnose ASD
41 menn/ 7 kvinner	28.3 år (sd=11.4)	25..2 år (sd=12.7)

Lovbruddsvariabler:

Tidligere straffet (antall dommer):	0	1-2	> 3
	56.3%	20.8%	22.9%

Type lovbrudd (første oppførte siktelse):

•Voldshandlinger:	19 (39.6%)
•Seksualforbrytelser:	12 (25%)
•Skadeverk (inkl. brannstifting):	9 (18.8%)
•Vinningsforbrytelser (inkl. ran):	8 (16.7%)

Kontaktinformasjon

erik.sondena@ntnu.no
telefon 99244771/ 72823556

Psykisk helse og rusmisbruk

Et stort antall av de undersøkte personene med en ASD har tidligere hatt kontakt med ulike hjelpeinstanser. Tabellen angir det totale antall diagnoser som har vært satt, samt utbredelsen av oppgitte rusproblemer.

Psykiatriske lidelser

Psykose	10 (20.8%)
Affektiv lidelse	12 (25%)
Personlighetsforstyrrelse	17 (35.4%)
Psykisk utviklingshemning	16 (33.3%)
Annen utviklingsforstyrrelse	17 (35.4%)
Ingen tilleggsdiagnose	4 (8.3%)

Rusproblemer

Alkohol	18 (37.5%)
Cannabis	9 (18.8%)
Opiater	4 (8.3%)
Sentralstimulerende	6 (12.5%)
Hallusinogener	4 (8.3%)
Benzodiazipiner	4 (8.3%)
Ikke rusproblem	30 (62.5%)

Rettspsykiatriske konklusjoner:

Oppdraget i en rettspsykiatriske erklæring er oftest å avklare siktetes strafferettslige tilregnelighet (§ 44 i straffeloven), samt å vurdere grunnlag for straffenedsettelse (§ 56c). I noen tilfeller blir det dessuten bedt om en utredning av risiko for alvorlige lovbrudd.

§44	psykotisk		Høygradig psykisk utviklingshemmet	
	Ja:	Nei:	Ja:	Nei:
Ikke tilregnelig	4 (8.3%)	44 (91.7%)	3 (6.3%)	45 (93.8%)

§56c	Alvorlig psykisk lidelse		Lett psykisk utviklingshemmet	
	Ja:	Nei:	Ja:	Nei:
Grunnlag for straffenedsettelse	13 (27.1%)	33(68.8%)	10 (20.8%)	36 (75%)

En stor gruppe (n=23/ 47.9%) ble imidlertid ikke funnet å oppfylle kriteriene innen straffelovens §44 eller 56c.

Opplysninger om bosituasjon, utdanning, yrkesstatus, diagnostiske kjennetegn og relasjoner er innhentet, men vil bli sammenholdt og publisert i det videre arbeidet. Et tilfeldig utvalg av de rettspsykiatriske undersøkte vil bli intervjuet om deres opplevelse av straffesakskjeden, fra arrestasjon til ferdig soning.